

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

19 Temmuz 2014 Cumartesi

DIŞIŞLERİ KOMİSYONU
GÖRÜŐME TUTANAKLARI

19 Temmuz 2014 Cumartesi

----0----

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşmanın Eki Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Ve The Trans Anatolian Gas Pipeline Company B.V. Arasında Trans-Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasına İlişkin Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/947)	1:4
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/948)	4:7
İsrail'in Gazze'ye yönelik insanlık dışı operasyonları sonucu yaşanan ağır insan hakları ihlallerinin görüşülmesi ve bildiri yayınlanması	7:18

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:18
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşmanın Eki Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Ve The Trans Anatolian Gas Pipeline Company B.V. Arasında Trans-Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasına İlişkin Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı	1:4
Büyükelçi Murat Salim ESENİ (Dışış.Bak. Müsteşar Yrd.)	1:2
Hasan Murat MERCAN (Enerji ve Tabii Kay.Bakan Yrd.)	2:3, 3
Osman Oktay EKŞİ (İstanbul)	3
Madde 1	4
Önerge	4
Gerekçe	4
Madde 2, 3	4
Önerge	4
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemine İlişkin Mutabakat Zaptının	4:7

Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

Büyükelçi Murat Salim ESENLİ (Dışış.Bak. Müsteşar Yrd.)	4:5
Hasan Murat MERCAN (Enerji ve Tabii Kay.Bakan Yrd.)	5:6, 6:7
Osman Aşkın BAK (İstanbul)	6
Madde 1, 2, 3	7
Önerge	7

İsrail'in Gazze'ye yönelik insanlık dışı operasyonları sonucu yaşanan ağır insan hakları ihlallerinin görüşülmesi ve bildiri yayınlanması 7:18

Ali ŞAHİN (Gazi antep)	8, 11:12
Ali Haydar ÖNER (Isparta)	8, 12, 13, 17
Rıfat SAİT (İzmir)	8:9, 12
Osman Taney KORUTÜRK (İstanbul)	9:10, 10, 13, 14, 15, 17
Harun KARACA (İstanbul)	10
Şaban DİŞLİ (Sakarya)	10:11
Osman Oktay EKŞİ (İstanbul)	11
Ali Rıza ALABOYUN (Aksaray)	11, 14:15
Büyükelçi Murat Salim ESENLİ (Dışış.Bak.Müsteşar Yrd.)	12
Osman Aşkın BAK (İstanbul)	13
Abdullah ÇALIŞKAN (Kırşehir)	15:16
Bildiri	17:18

Açılma Saati: 14.30

Kapanma Saati: 16.08

19 Temmuz 2014 Cumartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.30

BAŞKAN: Volkan BOZKIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Şaban DİŞLİ (Sakarya)

SÖZCÜ: Osman Aşkın BAK (İstanbul)

KÂTİP: Ahmet Berat ÇONKAR(İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır.

Dışışleri Komisyonunun 24' üncü Yasama Dönemi Dördüncü Yasama Yılı 22' nci Toplantısını açıyorum.

Bugün ana gündemde iki uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemin ilk sırasında, Azerbaycan ile imzalanan Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşmanın Eki Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasına ilişkin değişiklik yer almaktadır.

Gündemin 2' nci sırasında, Azerbaycan ile imzalanan Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemine İlişkin Mutabakat Zaptı yer alıyor.

Ayrıca, gündemimizde yer alan uluslararası anlaşmaların görüşmelerinden sonra, Gazze' de devam eden sivil halka yönelik İsrail' in katliamının kınanmasına ilişkin bir taslak metni Komisyonumuzda görüşmeyi öngörüyorum. Bu metni, sabah mail olarak göndermiştik ancak üzerinde biraz daha çalıştık ve biraz daha geliştirilmiş bir metni arkadaşlarımız sanıyorum şu anda size dağıtmış bulunuyorlar.

Bu metni görüştükten sonra, oy birliğiyle kabul edilmesi hâlinde Dışışleri Komisyonu bildirisi olarak, mutat olduğu veçhile birlikte basına okunmasını ve dağıtılmasını planlıyorum ancak bildiri üzerinde oy birliği sağlanamadığı takdirde de böyle önemli bir konuda oy çokluğuyla verilmiş bir metni yayınlamayı Dışışleri Komisyonumuzun teamülüne de uygun bulmadığım için bunu Başkanlık açıklaması olarak yayınlamayı planlıyorum. Metin üzerindeki görüşmelerimiz sonucunda da ümit ediyorum ki oy birliği sağlanabilecektir ve Dışışleri Komisyonumuzun bir bildirisi olarak yayınlanacaktır.

Ben şimdilik basın mensuplarımıza teşekkür ediyorum, görüşmeler tamamlandıktan sonra sizleri tekrar davet edeceğiz ve inşallah oy birliği sağlanmış metni okuyacağız.

Gündemin 1' inci maddesine geçiyorum.

(1/947) esas numaralı Tasarı 10 Temmuz 2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur ve 16 Nisan 2014 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışışleri Bakanlığımız temsilcisine veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ MURAT SALİM ESENLİ – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; 26 Haziran 2012 tarihinde İstanbul'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemine (TANAP) İlişkin Hükümetlerarası Anlaşma ve bu anlaşmanın ekini oluşturan Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile The Trans Anatolian Gas Pipeline Company B.V. Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması 2 Ocak 2013 tarihli ve 6375 sayılı Kanun ile onaylanması uygun bulunmuş, 22 Şubat 2013 tarihli ve 2013/4400 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmış ve ilgili hükümleri çerçevesinde 8 Nisan 2013 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Mezkûr anlaşmaların imzalandığı dönemde Azerbaycan Cumhuriyeti Hükûmeti TANAP Projesi' ni hayata geçirecek şirketin bazı ticari ve finansal desteklerden faydalanabilmesi amacıyla Hollanda merkezli bir şirket olarak kurulması yönündeki tercihini bildirmiş ve "Trans Anatolian Gas Pipeline Company B.V." adı altında Hollanda'da kurulan proje şirketi yatırımcı sıfatıyla Hükûmetimiz ile Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasını imzalamıştır. Geçtiğimiz süreçte TANAP Projesi' nin ticari ve finansal yapılarına yönelik yürütülen

çalışmalar, mevzuatımızda yer alan bazı düzenlemelerden muafiyet sağlanması hâlinde proje şirketinin Türkiye’de kurulmasının daha uygun olacağını göstermiştir. Bu kapsamda, Trans Anatolian Gas Pipeline Company B.V.’nin Ev Sahibi Hükûmet Anlaşması kapsamındaki tüm hak ve yükümlülükleri mezkur anlaşmanın 31’inci maddesine istinaden 19 Aralık 2012 tarihinde 322965 ticaret sicil numarası ile teşkil edilmiş ve TANAP Doğal Gaz İletim Anonim Şirketine 14 Ocak 2014 tarihinde devredilmiştir.

Söz konusu devrin TANAP Projesi’ nin ekonomik yapısını olumsuz etkilememesini teminen Ev Sahibi Hükûmet Anlaşması içerisinde bazı değişikliklerin yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaca binaen Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile TANAP Doğal Gaz İletim Anonim Şirketi arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Trans Anatolian Gas Pipeline Company B.V. arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükûmet Anlaşması Hakkında Değişiklik 26 Mayıs 2014 tarihinde Ankara’da imzalanmıştır. Söz konusu değişiklikler ile özetle, TANAP Doğal Gaz İletim Anonim Şirketi HGA’nın tarafı hâline getirilmiş ve bahse konu olumsuz ekonomik etkilerin giderilebilmesi amacıyla, mevzuatımızda yer alan yedek akçe ayrılmasına ilişkin yükümlülüklerden, hissedarlardan alacağı kredilerin faiz geri ödemelerinden doğan katma değer vergisinden ve TANAP Projesi’ nin inşası ve modernizasyonu için yapılacak mal ve hizmet teslimlerinden doğan katma değer vergisinden muaf tutulmuştur.

Diğer taraftan, TANAP Projesi’ ne mal ve hizmet teslimi yapacak Türk şirketlerinin rekabet gücünü artırabilmek amacıyla bu şirketlerin TANAP Projesi için ithal edeceği bazı malların Kredi Kullanımı Destekleme Fonu’ndan Bakanlar Kurulu kararı istihsal edilmesi yoluyla muaf tutulabilmesi için düzenleme yapılmıştır. Bununla birlikte Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin Şahdeniz sahasının 2’nci fazından alacağı yıllık 6 milyar metreküp doğal gazın TANAP üzerinden taşınması kararlaştırılarak, bu kapsamda adı geçen şirketin Gaz Taşıma Anlaşması dâhil olmak üzere ilgili diğer anlaşmaları imzalaması düzenlenmiştir.

Ezcümle, Ev Sahibi Hükûmet Anlaşması’ na ilişkin yapılan değişiklikler genel olarak proje şirketinin Türkiye’ye taşınması sonrasında TANAP Projesi’ nin ekonomik yapısını olumsuz etkileyeceği düşünülen bazı ekonomik, ticari ve idari hususlar ile ülkemize TANAP üzerinden doğal gaz arzının sağlanabilmesini teminen yapılan düzenlemeleri içermektedir.

Takdirlerinize saygılarımla sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımız Bakan Yardımcısı Dışişleri Komisyonu Eski Başkanı Sayın Murat Mercan’a hem “hoş geldiniz” diyorum hem de sözü veriyorum.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI HASAN MURAT MERCAN – Sağ olun Sayın Başkan.

Öncelikle yeni yeriniz hayırlı olsun, çok güzelmiş yeni bina.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli milletvekilleri; bildiğiniz gibi, TANAP, Azerbaycan öncelikli olarak Şahdeniz’ de üretilecek olan doğal gazın Türkiye’ ye ve Avrupa’ ya taşınması için gerekli olan bir doğal gaz taşıma projesi. Bu projenin toplam uzunluğu 2 bin kilometre olup, ilk aşamada 16 milyar metreküp doğal gazı Türkiye üzerinden taşıyacak. Bu 16 milyar metreküplük doğal gazın 6 milyar metreküpü Türkiye’ de BOTAŞ tarafından satın alınacak, 10 milyar metreküpü de Avrupa’ ya götürülecektir ve Avrupa uzantısı da yine, bildiğiniz gibi, “TAP” dediğimiz Trans Adriatic Pipeline marifetiyle Avrupa’ ya taşınacak. Bu, projenin birinci aşaması.

Projenin ikinci aşamasında projenin teknik özelliklerinde bir değişiklik yapmadan, 16 BSM olan, 16 metreküp olan doğal gaz taşıma kapasitesi 32 milyar metreküpe çıkartılacaktır. Yani projenin toplam büyüklüğü, yıllık 32 milyar metreküplük doğal gazın Türkiye üzerinden Avrupa’ ya taşınmasıdır.

Yine, bildiğiniz gibi bu yüce heyetin onayladığı hükûmetler arası anlaşma ve ev sahibi hükûmet anlaşması marifetiyle TANAP proje şirketi ile Türkiye Cumhuriyeti arasında bir anlaşma imzalanmıştır. İlk önce TANAP proje şirketi Hollanda’ da kurulmuş bir şirket idi. Hollanda’ nın bazı vergi avantajlarından dolayı Azeriler öyle bir tercihte bulunmuşlar idi fakat daha sonra bizim defalarca yaptığımız görüşmelerin sonucunda bu şirketin, eğer benzer ve aynı avantajlar sağlanacak olursa Türkiye’ de kurulmasını arzu ettik. Yaptığımız değişikliğin birinci nedeni bu yani daha önce Hollanda şirketiyle yapılmış olan anlaşmanın Türk şirketine tadil edilmesi, uyarlanması için daha önce Medisten geçmiş olan anlaşmanın tadili gerekiyor, bir tanesi bu.

İkincisi, yine, TANAP’ ta ve Şahdeniz’ de, Türkiye’ nin devlet kurumları ya TPAO ya BOTAŞ -değişebiliyor ağırlıklı olarak- ikisinden bir tanesinin belli oranda hakları, payları vardı; TANAP’ ta yüzde 20 idi, Şahdeniz 2’ de ise yüzde 9 idi. Daha sonra yaptığımız müzakereler sonucunda TANAP’ taki payımızı yüzde 20’ den yüzde 30’ a, Şahdeniz 2 sahasındaki doğal gaz üretimindeki payımızı da

yüzde 9' dan yüzde 20' ye çıkartmayı öngördük ve sonuçta bu anlaşmalar, bu müzakerelerin sonucunda yapıldı. Bugün Medis Dışişleri Komisyonunda eğer takdir eder ve onaylarsanız, kabul edilecek iki metin de bu iki amaca matuf anlaşmalardır.

Niçin Medis onayına ihtiyaç duyduğumuzu da söyleyeyim: Çünkü hükümetler arası anlaşmayı ilk önce Medis onayıyla yaptığımız için yani -TANAP Hollanda şirketi diyelim- TANAP Hollanda şirketi ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki anlaşma Medis onayından geçtiği için bunun tadilinin de Medis onayından geçmek durumunda uluslararası teamüller nedeniyle. Yine, aynı şekilde hem hükümetler arası anlaşma hep "post government agreement" dediğimiz ev sahibi hükümet anlaşması Medis onayından geçtiği için de BOTAŞ' ın ve TPAO'nun paylarının yüzde 10 artırılması yine bizim için Medis onayından geçmesi gerekmekte, bu nedenle yüce huzurunuzda geldik.

Ben isterseniz burada sözlerimi bitireyim, daha sonra teknik anlamda gerek KDV muafiyeti gerek BOTAŞ' ın ve TPAO'nun hisse artışlarıyla ilgili müzakereler olursa bu müzakerelerde arkadaşlarımızla beraber sizlerin sorularına cevap vermeyi daha doğru görüyorum. Sayın Başkanım, benim ilk arzım budur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Gayet iyi bir şekilde sunuş yaptığınız için sanıyorum soru sormak isteyen arkadaşımız da yok. Onun size teşekkür ediyorum.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) - Sayın Başkan, var, var.

BAŞKAN – Pardon görmedim.

Buyurun Sayın Ekşi.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Efendim, önce lütfettiğiniz bilgiler için ama yani zihnimde şu soru var: Hollanda'da kuruldu bir şirket kuruldu Azerbaycan'ın talebi üzerine çünkü Hollanda'daki tablo vergi muafiyeti vesaire açısından lehe görünüyordu, bu şirketin bilançosunu daha şişkin hâle getirebilecek bir gerçek vardı orada. Sonra dediniz: "Bu yapılan müzakereler bir noktaya getirdi, Türkiye'de aynı avantajları bu şirkete sağlayabileceğimiz gerçeği üzerine de burada şirketin kurulması yönünde mutabakat hasıl oldu." Böyle anladım sözlerinizi. O zaman daha önceki tablo, şirket Hollanda'da kurulmadan önceki tablo, sanıyorum ki yasal kuralları nedeniyle onu düşündürmüştü, sonra yasalarda ne gibi değişiklik oldu da bu şirketi buraya getirmek mümkün oldu? Onu anlayamadım, mümkünse onu rica edebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI HASAN MURAT MERCAN – Şimdi, aslında Sayın Ekşi, bunu bir paket olarak görmek lazım yani ilk aşamada SOCAR, TANAP'ta yüzde 80 hisseye sahipti ve yüzde 9-10 hisse de Türkiye'ye vermişti, diğer hisselerini elinde tutuyordu, işte başka hissedarlar da vardı. O gün SOCAR'ın tercihi buydu, aynı zamanda Şahdeniz 2 doğal gaz sahasında da böyle bir tercihi vardı.

Şimdi, tabii, paket, sadece KDV avantajları ya da vergi avantajları değil, Türkiye'nin hissesinin de artırılması gibi bütün bir paketi, bir müzakereyi içeriyor; yoksa dediğiniz gibi bundan iki sene önce yani 2012'de, iki sene önce, çok benzer şeyler dediğiniz gibi Türkiye'de bunu sağlayabilirdi çünkü Medisten bu karar alındıktan sonra yasal bir engel yoktu. Fakat orada bizim hem boru hattındaki hisselerimizin artması hem de doğal gaz sahasındaki hisselerimizin artmasında orada SOCAR'la tam bir mutabakata varılamamıştı, şimdi bu mutabakatlara varıldı ve bir paket olarak bu değerlendirildi. O anlamda, ben, yasalardan kaynaklanan değil, müzakerelerin gelişimi, müzakerelerin evresi anlamında şey yapıyorum. Şu da olmuş olabilir yani bunu SOCAR'a sormak lazım; SOCAR ile Hollanda arasında yapılan ilk görüşmelerden sonra SOCAR, istediği avantajı Hollanda'dan alamamış da olabilir yani bu bildiğim bir konu değil ama o avantajı alamamış da olabilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tasarın tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA TRANS ANADOLU DOĞAL GAZ BORU HATTI SİSTEMİNE İLİŞKİN HÜKÜMETLERARASI ANLAŞMANIN EKİ TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE THE TRANS ANATOLIAN GAS PIPELINE COMPANY B.V. ARASINDA

TRANS-ANADOLU DOĞAL GAZ BORU HATTI SİSTEMİ HAKKINDA EV SAHİBİ HÜKÜMET ANLAŞMASINA İLİŞKİN DEĞİŞİKLİĞİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşma'nın eki Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve The Trans Anatolian Gas Pipeline Company B.V. Arasında Trans-Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasına İlişkin Değişiklik'in onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Madde üzerinde bir adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/947 esas numaralı Kanun Tasarısı'nın başlığının ve 1'inci maddesinin başında yer alan "Türkiye" ibarelerinden önce gelmek üzere "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğal Gaz İletim Anonim Şirketi arasında" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Mehmet Kasım Gülpınar
Şanlıurfa

Gerekçe:

Önerge, tasarının başlığı ve 1'inci maddesiyle anlaşmanın adı arasındaki uyumun kanun yapım tekniğine uygun olarak sağlanması amacıyla hazırlanmıştır.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeleri okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...Tasarının tümü kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/947) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Osman Aşkın Bak, Kırşehir Milletvekili Abdullah Çalışkan ve İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemin 2'nci maddesindeki (1/948) esas numaralı Tasarı 10 Temmuz 2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 16 Temmuz 2014 tarihinde de esas olarak Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Esenli, buyurun.

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MURAT SALİM ESENLİ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim, Sayın Bakanım; geçtiğimiz on yılı aşkın süredir ülkemiz ile Azerbaycan arasında birçok alanda olduğu gibi, enerji alanında da stratejik ve ekonomik önemi haiz projeler geliştirilmiş ve hâlen geliştirilmeye devam etmektedir. Bu kapsamda, petrol ve doğal gaz boru hatları özelinde, ülkemizin doğu-batı enerji koridoru konsepti çerçevesinde Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı ve Bakü-Tiflis-Erzurum Doğal Gaz Boru Hattı başarılı bir şekilde inşa edilerek işletmeye alınmış, Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi'nin hayata geçirilmesi için gerekli olan hukuki, teknik ve ticari altyapının tesisi 26 Haziran 2012 tarihinde imzalanan anlaşmalarla oluşturulmuştur.

Azerbaycan ile 2001 yılında imzalanan Hükümetlerarası Anlaşma, Azerbaycan'ın Şahdeniz sahasının 1'inci aşamasının geliştirilmesine ve böylelikle doğal gaz pazarını genişletmesine imkân sağlamış, ayrıca burada üretilen doğal gazın Türkiye'ye arzı, ülkemizin doğal gaz arz güvenliğini önemli ölçüde geliştirmiştir. Akabinde, 25 Ekim 2011 tarihinde imzalanan anlaşmalarla Şahdeniz

sahasının 2'nci aşamasında da 2018 yılından başlayarak yıllık 6 milyar metreküp gazın Türkiye'ye arzı sağlanmıştır. Bunların yanı sıra, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının söz konusu Şahdeniz sahasındaki ve bu sahada üretilen gazı ülkemize taşıyan Güney Kafkasya Doğal Gaz Boru Hattı'ndaki yüzde 9 hissesi, üretim aşamasından tüketim aşamasına kadar olan değer zincirinde ülkemizin aktif rol oynaması açısından önem arz etmektedir.

Ülkemiz ile Azerbaycan arasındaki bu enerji iş birliğinin daha da geliştirilebilmesini teminen bir paket üzerinde müzakereler yürütülmüş ve 26 Mayıs 2014 tarihinde bu pakete ilişkin genel esasları düzenleyen Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemine İlişkin Mutabakat Zaptı imzalanmış bulunmaktadır.

Söz konusu mutabakat zaptına istinaden;

1) Boru hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi ile TANAP Doğal Gaz İletim Anonim Şirketi arasında, Şahdeniz sahasının 2'nci fazından üretilecek yıllık 6 milyar metreküp doğal gazın Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı üzerinden ülkemize arzı için bir gaz taşıma anlaşması imzalanması,

2) Boru hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi ile SOCAR Türkiye Petrokimya AŞ arasında 28 Haziran 2011 tarihinde yıllık 1,2 milyar metreküp doğal gazın tedarikine ilişkin imzalanan doğal satış anlaşmasının süresinin 31 Aralık 2021 tarihine kadar uzatılması,

3) Boru hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi'nin TANAP Doğal Gaz İletim Anonim Şirketindeki hissesinin yüzde 20'den yüzde 30'a çıkarılması,

4) Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına Şahdeniz sahasından ve Güney Kafkasya Boru Hattı'ndan ilave yüzde 10 hisse verilmesi,

5) Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin belirleyeceği bir devlet şirketine Hazar Denizindeki Zafer-Meşal sahasından da yüzde 10 hisse verilmesi,

hususları hükme bağlanmıştır.

İki ülkenin karşılıklı çıkarları açısından büyük önem arz eden bu mutabakat zaptıyla bir yandan iki ülkenin başta Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi olmak üzere transit boru hatlarındaki ortaklığı güçlendirilirken diğer taraftan da devlet şirketlerimizin Azerbaycan'daki üretim sahalarında daha aktif rol almaları sağlanacaktır. Özellikle Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı açısından bakıldığında dünyanın en büyük doğal gaz üretim sahalarından bir tanesi olan Şahdeniz sahasındaki hissesinin yüzde 19'a çıkmasıyla British Petroleum'dan sonraki ikinci en büyük ortak olması ülkemiz açısından önemli bir kazanım olarak değerlendirilmektedir.

Takdirlerinize saygılarımla arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Mercan, ilave edeceğiniz husus varsa buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI HASAN MURAT MERCAN – Sayın Başkanım, değerli heyet üyeleri; Murat Bey'in de söylediği gibi, bu anlaşmayı imzaladığımız zaman TPAO -Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı- yüzde 19 hisseye sahip olacak, yaklaşık yüzde 20 hisseye sahip olacak ve Şahdeniz sahasında BP'den sonraki en büyük hissedar olacak. Şimdi "yüzde 20 hisse" dediğimizde, oradan ilk aşamada yıllık 16 milyar metreküp üretileceğini varsayarsak -öngördüğümüze göre- bunun yüzde 20'si, yaklaşık 3,2 milyar metreküplük bir doğal gaz varlığına TPAO sahip olacak. Bu, 32'ye de daha sonra çıkabilir ama bu 32'ye çıktığı zaman aynı sahadan doğal gaz alınacak anlamına gelmez; daha başka geliştirilecek sahalardan da alınabilir, Şahdeniz'de üretim artışı da olabilir. Yani, şunu söylemek istiyorum: Türkiye Petrolleri yıllık 3,2 milyar metreküp doğal gaz varlığına sahip olacak ve buradan elde edilecek gelir de Türkiye'ye akacak, Türkiye'ye gelecek.

Şimdi, Türkiye'nin yıllık doğal gaz üretimini düşündüğümüz zaman bu aslında önemli bir kazanım oluyor çünkü Türkiye'nin yıllık doğal gaz üretimi 1 milyar metreküp yani Türkiye kendi kaynaklarından bugüne kadar yaklaşık 1 milyar metreküplük doğal gaz üretiyor; bu anlaşmayla 3,2 milyar metreküplük doğal gaz üretmeyi sağlamış olacak ilk aşamada. Birincisi bu.

İkincisi: Tabii, TANAP'ta da -boru hattında da- en büyük ortaklardan bir tanesi olacak SOCAR'dan sonra. Özellikle stratejik açıdan baktığımız zaman bunun çok önemli bir adım olduğunu görebiliriz.

Ben arkadaşlarıma şunu sordum: Zamanında Bakü-Tiflis-Ceyhan projesinde oldukça, bayağı bir tartışmalar olmuştu benim hatırladığım kadarıyla. "Bu projede ne oldu?" diye sordum? Bakü-Tiflis-Ceyhan projesinde -şu anda benim elimde grafikleri var, yaklaşık, ortalama olarak söylüyorum- yılda 250 milyon varil petrol taşınmakta ve Türkiye'nin buradaki ortaklığı yüzde 6,75,

Türkiye'nin Bakü-Tiflis-Ceyhan petrol sahalarındaki ortaklığı yüzde 6,75 ve 250 milyon varillik petrolden -yüzde 6' sını, yüzde7' sini hesaplırsanız- yaklaşık 15-16 milyon varil falan geçiyor yıllık. Şimdi, bu, yüzde 7, yüzde 17 olmuş olsaydı hakikaten bayağı bir artış olacaktı. O bakımdan, bunun çok önemli olduğunu ve burada, tabii, Meclisimizin buna onayı vermesi durumunda Türkiye'nin önemli bir doğal gaz rezervine ortak olacağını söyleyebilirim.

İkinci husus: Hazar Denizi'nde şu anda geliştirilmemiş bir saha var Azerbaycan'a ait, SOCAR'a ait; Zafer-Meşal sahası var. Bu sahada da şimdilik yüzde 10'luk bir pay sahibi oluyoruz. Tabii ki ileriki müzakerelerde bu yüzde 10'luk pay yüzde 20'ye çıkar. İnşallah, bir sonraki Komisyonunda, başka bir vesileyle geliriz, bu payların artmasıyla ilgili müzakereleri yine burada beraber...

ALI HAYDAR ÖNER (Isparta) – Komisyonu değiştiriyor musunuz Sayın Bakan?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI HASAN MURAT MERCAN – Hayır, hayır. Bir sonraki Komisyon dediğim, bir sonraki Komisyon toplantısı. Yani bu müzakereler iki üç sene sürüyor. Şimdi, 2014'te, 2015'te seçim olacağına göre ister istemez yeni bir komisyon olacak, aynı üyeler de olabilir ama yeni bir komisyon olacak. O bakımdan söylüyorum.

ALİ RIZA ALABOYUN (Aksaray) – Bizim 3'üncü dönemimiz doluyor ya..

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI HASAN MURAT MERCAN – Şimdi, yani, o belki sürçülisan olabilir, özür dilerim o konuda. Yani, bu tür müzakereler uzun soluklu müzakereler. 2012'de imzaladığımız müzakerenin nihai aşaması 2014, işte geldik temmuza. Yani en az iki yıl süren, daha fazla süren müzakereler.

Bu anlaşmalarla ilgili bir başka hususu da söyleyeyim: Şu anda Türkiye ile SOCAR arasında, yıllık 1,2 milyar metreküp doğal gazın SOCAR'a Türkiye boru hatlarıyla, Türkiye marifetiyle taşınmasıyla ilgili zaten var olan bir anlaşma var ve bu anlaşma 2016'ya kadar devam ediyor. Bu anlaşmanın 2021 yılına kadar uzatılması konusunu da Meclisin takdirlerine sunuyoruz.

Sayın Başkanım, arkadaşlarımızın soruları olursa cevap veririm.

Benim arzum bu kadar.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bak, buyurun.

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

"Trans Anatolian Pipeline Projesi" gerçekten, şu anda Avrupa'nın enerji denkleminde önemli bir rol oynuyor. Biliyorsunuz, Ukrayna krizi nedeniyle de Avrupa'nın enerji güvenliği konusunda pek çok tartışmalar ortaya çıktı. Ben de NATO Parlamenter Asamblesi üyesi olarak... Bilim ve Teknoloji Komisyonunda bir rapor hazırlıyoruz, bu raporun raportörü benim. Rapor "European Energy Security", "Southern Gas Corridor" diye, burada TANAP ön plana çıkıyor. Bu stratejik bir adım, enerji denkleminde hakikaten önemli bir hat. Ben şu soruyu sormak istiyorum: Bu hattın kapasitesinin 32 milyar metreküpe kadar çıkacağını ifade ettiniz, Türkmen gazının buraya bağlanmasıyla ilgili bir çalışma var mıdır? Çünkü bu hatta, bunun paralelinde başka bölgelerde üretilecek, mesela, Irak'ta üretilecek bir gazın da buraya bağlanmasıyla ilgili bazı çalışmalar, düşünceler var mıdır? Bunlar hakkında bilgi verirseniz teşekkür ederim.

Gerçekten ülkemiz açısından bu anlaşmalar enerji güvenliği açısından önem arz ediyor. Komisyonumuzun buna olumlu yaklaştığını görüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI HASAN MURAT MERCAN – Sayın Bak, gerçekten çok önemli bir hususa değindiniz. Öncelikle şunu söyleyeyim: Şu gün var olan ekonomik tablo, 16 "bcm"den, 16 milyar metreküpten 31 milyar metreküpe çıktığı zaman Türkiye'nin çok daha fazla lehine olacak bir tablo. 24 Aralık 2011 tarihinde yine bu heyetin onayladığı ve Meclisin onayladığı mutabakat zaptının 6'ncı maddesinde "Azerbaycan Cumhuriyeti üzerinden transit geçiş" maddesi var. Bu maddede de "Azerbaycan Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti'nin devlet şirketlerine işbu Anlaşma hükümlerine uygun olacak şekilde bu şirketlerin Doğal Gazını Azerbaycan Cumhuriyeti toprakları üzerinden transit geçiş hakkı vermeyi kabul etmiştir." Yani bu anlaşma şunu söylüyor, zımnen şunu söylüyor: Azerbaycan dışındaki doğal gaz kaynaklarından bu boru hattıyla doğal gaz sağlanabilecek. Buradaki asıl hedef Türkmen gazı. Fakat tabii, Türkmen gazının gerçekleşmesi çok karmaşık, dinamik siyasi müzakerelerin sonucu, burada başka aktörler de var. Bunu zaman içinde... Çalışıyoruz, zaten biz Türkmenistan'la 2013 yılında bir çerçeve anlaşma imzaladık. Bu anlaşmada da Türkmen gazının Türkiye üzerinden taşınması, Hazar geçişi üzerinden taşınmasıyla ilgili bir çerçeve anlaşma var. Görüşmeler devam

ediyor. Bu, uzun süreli olacak bir görüşmedir fakat Türkmen gazı bizim kafamızda, hepimizin kafasında var. Diğer, Kuzey Irak, Irak gazıyla ilgili herhangi bir niyet ya da bir şey söz konusu değil bu aşamada.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının maddelerini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA TRANS ANADOLU DOĞAL GAZ BORU HATTI SİSTEMİNE İLİŞKİN MUTABAKAT ZAPTININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 26 Mayıs 2014 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemine İlişkin Mutabakat Zaptı'nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(1/948) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili İsmail Safi, Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Kasım Gülpınar ve İzmir Milletvekili Rifat Sait'in özel sözcüler olarak atanmasının teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Enerji Bakanlığımızın temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Bir sonraki maddede Dışişleri Bakanlığımızın temsilcisi kalırsa, siz de eski Komisyon Başkanı olarak kalmayı arzu edersiniz buyurun, kalın.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI HASAN MURAT MERCAN – Arkadaşlarımızla beraber, müsaade ederseniz biz çıkalım.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz katkılarınıza.

Hayırlı olsun.

Toplantının bu bölümünde toplantı başlangıcında sizlere takdim ettiğimiz, İsrail'in Gazze'de sivil halka yönelik uygulamakta olduğu...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Başka bir konu vardı Sayın Başkanım. Dün iki taslak geri çekildi, Genel Kurulda iki taslak geri çekildi; o konuda bir bilgi verilebilir mi acaba?

BAŞKAN – O iki taslağı zaten Dışişleri Komisyonunda görüşülürken gündemden düşürmüştük, hatırlayacaksınız. Teknik bir konu yani içinde bazı imza eksiklikleri vardı bir tanesinde dolayısıyla, geri çekip o eksikleri tamamlayacaklar ve bize tekrar gönderecekler.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Balinanın onunla ilgisi yok değil mi?

BAŞKAN – Hayır, hayır.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Balina konusu, balina avcılığı konusu...

BAŞKAN – Yok. Herkes bilmiyor ama ben anladım. Japon Dışişleri Komisyonu...

Bu bildiri taslağıyla ilgili olarak yani sabah mail'le gönderdiğimiz değil ama sonradan daha geliştirdiğimiz ikinci taslak konusundaki görüşlerinizi almak istiyorum.

Sayın Şahin, buyurun.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; taslağı okudum. İki noktada benim bir önerim olacak. İsrail'in Gazze'ye, Filistin'e uygulamış olduğu, bugüne kadar gerçekleştirmiş olduğu saldırıların tamamı bugüne kadar alınmış uluslararası hukukun bütün kurallarını hiçe sayan, yok sayan ve alışlageldik, bir devletin kendisini korumaya yönelik çabalarının da ötesine geçerek, karşıda, kendisine karşı hiçbir askerî, hiçbir silahlı mukavemette bulunamayacak çocuklardan başlamak üzere, sahilde oyun oynayan 5-6 yaş grubundaki çocuklardan başlayarak kadın, yaşlı, hiçbir sivil ayırt etmeksizin düzenlenmiş teröristçe bir saldırdır. Terörizmin tanımını da yaptığımızda zaten askerî hedeflerden öte, daha çok sivilleri hedef alan, sivilleri yok eden, toplumun psikolojisini hedef alan, onu tahrip eden bir saldırı biçimi, bir saldırı teşebbüsü şeklinde tanımlanır. Bu anlamda, 1'inci maddede "İsrail'in Filistin halkına yönelik uluslararası hukuku ve en temel insan haklarını ayaklar altına alan söz konusu terörist devlet saldırılarını..." yani "saldırılarını" kelimesinden önce "terörist devlet" ibaresinin yerleştirilmesini teklif ediyorum.

Bir ikinci teklifim de yine 2'nci maddede, "İsrail'in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına yönelik yürüttüğü askerî harekâtın derhâl durdurulması." "Askerî harekâtın" derken burada sanki legal bir askerî harekât şeyi varmış gibi bir algı oluyor. Bu anlamda, hem daha düzgün bir cümle kurgusu olması hasebiyle "İsrail tarafından uluslararası hukuku hiçe sayarak veya uluslararası hukuk kuralları hiçe sayılarak başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına yönelik yürütülen askerî harekâtın derhâl durdurulması." şeklinde bir teklifim olacak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Öner, buyurun.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, bu metin bize mail'le gönderilen metne göre çok daha nitelikli bir metin olarak kaleme alınmış. Bu oluşumu gayet müspet karşılıyoruz. Katkıda bulunanlara teşekkür ederiz. Metin başlığı, kabulden sonra şöyle olabilir diye düşünüyorum: "Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonunun İsrail'in Gazze'de Gerçekleştirdiği Sivil Halka Yönelik Katliama İlişkin Ortak Bildirisi." Sesli bir düşünce olarak kabul ediniz lütfen.

RIFAT SALT (İzmir) – Bir daha tekrarlar mısınız efendim?

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) - Birinci paragrafta "Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonunun...", "tarafından" yerine, "Komisyonunun" çünkü kabul edilmiş olması hâlinde başlık değişecek, "...İsrail'in Gazze'de Gerçekleştirdiği Sivil Halka Yönelik Katliama İlişkin Ortak Bildirisi".

Birinci paragrafın ikinci satırının hemen başında "kara harekâtı" deniliyor. Bu harekâta hava unsurları da katılıyor diye bilgiler ediniyoruz. O bakımdan "kara ve hava", hatta "deniz destekli kara ve hava" denebilir mi, takdire sunuyoruz.

İkinci paragrafta "Söz konusu trajediye uluslararası kamuoyunun tepkisizliği" denmiş. "Tepkisizlik" yerine farklı bir olgu var, "kısmen haksız". Çünkü Merkel, "Biz İsrail'den yanayız." diyor. Obama beklediğimiz tepkiyi göstermiyor, "Meşrudur ama siviller gözetilmelidir." diyor. "...kısmen haksız, kısmen yetersiz tepkisi ise, insanlık vicdanını derinden yaralamaktadır." şeklinde bir katkı olursa olumlu olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Salt, buyurun.

RIFAT SALT (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Üç konuda katkı sunmak istiyorum.

Şimdi, Sayın Öner'in konuşmasına ben de bazı yönlerden katılıyorum. Yani, burada sadece İsrail değil, İsrail'e açıkça destek veren Merkel'in, tabii, burada kısmen destek veren Amerika ve Fransa gibi -Bugün Fransa'daki bu mitingi de yasaklamışlar- ülkelerin de bu bildiride belki de yer alması yani onların da kınanması olabilir mi?

Bunun yanında, uluslararası basında da etkisiz ve sessiz kalmaları ya da taraflı... Örneğin, CNN'in bu konudaki taraflı tutumuna da bir ilave yapılabilir mi diye söylemek istiyorum.

Bunun dışında, yine burada bir istişare yapalım istiyorum. Çünkü sürekli toplumdan, halktan gelen tepkiler var. Yani "Kınıyorsunuz." diyorlar ama bu kınama bizim içimizdeki o acıyı çok fazla şey yapmıyor yani dindirmiyor. "Daha fazla ne yapılabilir?" konusu, tabii, sınırlı yani imkânlar sınırlıdır. Neler yapılabileceğine burada sadece bizim karar vermemiz değil, ortak bir istişare, bir beyin fırtınası yapılabilir mi? Bilmiyorum uygun mudur ama bir alt komisyon oluşturulabilir mi ya da bir temsil heyeti oluşturulabilir

mi? Bu heyet Ankara'daki bu Avrupa büyükelçilerine, İslam ülkesi büyükelçilerine gidip onlarla da görüşüp -daha böyle etkili- yani İsrail'in canını acıtacak, biraz daha onu korkutacak etkiler yapabilir mi? Bunu aramızda konuşup çözebilir miyiz?

Bugünkü toplantıda da Filistin Büyükelçisi de burada olsaydı daha mı iyi olurdu diye düşünüyorum, onu sunmak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Korutürk, buyurun.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, bu İsrail'in girişmiş olduğu harekât hiçbir suretle kabul edilmesi mümkün olmayan bir harekât. İsrail'in girişmiş olduğu harekâtın başından sonuna kadar uluslararası hukuk kurallarına aykırı olduğunda bir tereddüt yok.

Dün Büyük Millet Meclisinin kabul etmiş olduğu bildiride de söylendiği gibi meşru müdafaa kuvvetin aşırı kullanılmasını asla kabul etmez; kuvvetin aşırı kullanılması var. Onun için bizim güçlü bir metin ama çok fazla teferruata girmeyen bir metin yayınlamamızda bence fayda var. Şu bakımdan fayda var: Biz neticede Parlamentonun Dışişleri Komisyonuyuz ama bu konuyu yürütmek ve takip etmek doğrudan doğruya Hükûmetin görevi ve Hükûmet bu konuyu yürütüp takip ederken sadece kınamakla yahut da hissiyatını ifade etmekle değil ama sürdürülebilir bir ateşkes sağlayabilmek için gerekli girişimleri de başlatmak durumunda. Bu girişimler birçok yerde başlatılabilir. Ben hatırlıyorum, sizin New York'ta Başkonsolos olduğunuz ve benim de Birleşmiş Milletler Daimî Temsilci Yardımcısı olduğum dönemde o zamanki ismiyle İslam Konferansı Örgütünü devreye sokarak biz bir grup kurmuştuk. Bu grup Güvenlik Konseyi içerisinde çok aktif olmuştu, İran'ın da burada ciddi katkısını almıştık. Benzeri girişimleri yapmak lazım.

Benim söylenilenlere bir itirazım yok, hepsi olabilir.

“Terörist devlet” konusunda bir parça tereddüdüm var yalnız. Çünkü “terörist devlet” bir tanım, o tanıma Dışişleri Komisyonunun yapması doğru mudur, o konuda çok emin değilim. Yani, katliamdan bahsetmek, gayrimeşru olmasından bahsetmek, bunların hepsi tamam fakat “terörist devlet” şeklinde bir atfı...

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Etkiyi güçlendirmek adına ben önemli buluyorum.

BAŞKAN – Bir dinleyelim, ondan sonra tekrar dinleriz.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Ama, onda bir şeyim var. Yani, buranın ağırlığıyla bağdaşmayabilir diye düşünüyorum. Çünkü uluslararası alanda da “Öyle dedi.”, “Böyle dedi.”, “Doğrudur.”, “Yanılıştır.” diye münakaşa açabilecek bir şey.

Fakat şeyi de söylemiş oldunuz, 2'nci maddenin başına koydunuz. Uluslararası hukuk kuralları hiçe sayılarak yapılan askeri harekât doğru bir şey yani ona katılıyorum tabii. Şimdi, burada, benim de birkaç küçük yazım önerim olacak.

Maddelere geçtiğimiz zaman 3'üncü maddede “Uluslararası toplumu, İsrail'in saldırganlığına karşı en güçlü tepkiyi vermeye,” yerine “İsrail'in saldırganlığına karşı duyarlılığını gösterecek en güçlü tepkileri vermeye,” “Duyarlılığını gösterecek” diye bir şey koyalım yani “saldırganlığına karşı en güçlü”yü kaldırıp “duyarlılığını gösterecek güçlü tepkileri vermeye”. “...tüm uluslararası örgütleri, içinde bulundukları sessiz ve etkisiz konumu terk ederek,” dediğimiz zaman, orada daha sonra kendilerinden bir talebimiz oluyor çünkü olacak da yani şunun altına ben de o talebi de koyacağım. Fakat o talep olacağı zaman saldırmamak lazım adamlara. O talebi yapacak adama “Sen etkisiz ve tepkisizsin, şudur budur.” dememekte fayda olabilir. Zaten o yukarıda bütün söylediklerimizden bunların etkisiz ve tepkisiz olduğu anlaşılıyor, onu çıkarabiliriz “içinde bulundukları sessiz ve etkisiz konumu terk ederek” sözünü. Fakat oraya bir yere, uygun görebileceğiniz bir yere yukarıda... Çünkü söylüyoruz, diyoruz ki: “Taraflar arasında sürdürülebilir bir ateşkes için görüşmelerin en kısa süre içinde başlatılmasını,” Yukarıda sözünü ettiğimiz “sürdürülebilir ateşkesi sağlamak için gerekli girişimleri başlatmaya”, bu, onlardan bir eylem bekliyor o zaman, sadece kınama değil fakat biz “Ateşkes başlasın. O girişimleri sen de başlat.” diyoruz. Bir de öyle bir şeyi bir yerine koymamızda fayda var. Ben onun için “sessiz konumu terk ederek”in yerine düşünüyordum “...başlatmaya, bu saldırıların ve katliamın durdurulması için acil olarak harekete geçmeye” şeklinde gider diyordum ama başka bir yere dersiniz oraya da girebilir.

Teşekkür ederim.

RIFAT SAİT (İzmir) – Özür dilerim, bu “ateşkes” lafı da aslında, bence yani sanki...

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Yalnız, şimdi, doğru da bu uluslararası alanda kullanılan bir şey ve netice alınacaksa bununla alınacak.

RIFAT SAİT (İzmir) – Sizin için demiyorum yani genel olarak söylüyorum.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Biz, şimdi, burada içimizden düşündüğümüz zaman doğru ama yazılı olarak olmuyor öyle.

RIFAT SALT (İzmir) – İsrail saldırıyor burada diğeri zaten sivil halk.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Tamam, ama reel politik de bir şey yapmak istiyorsak, gerçek bir netice almak istiyorsak bu neticeyi böyle adlandıracak bu adamlar, doğru yoksa.

BAŞKAN – Sayın Karaca, buyurun.

HARUN KARACA (İstanbul) – Öncelikle, Komisyondaki arkadaşlarımızın tamamının hassasiyetlerine teşekkür ediyorum. Gerçekten bu konuda herkes hassasiyetini ortaya koydu. Zaten metinlerde ilave edilmek istenen şeyler de hemen hemen birbirinin benzeri. Ben sadece tutanaklarda yer alması bakımından çünkü Ali Bey’le zaten yan yana oturuyorduk, birlikte istişare etmiştik. Gerek Birleşmiş Milletlerin gerek Obama’nın gerek Merkel’in gerekse diğerlerinin açıklamalarını... Ben bugün mesela Birleşmiş Milletlerin açıklamasını hayretle izledim. Yani, adamlar Hamas’ın roketlerini kınıyorlar, öbür tarafta atılan binlerce bombayı kınamıyorlar. Yani, bunun, tabii, dünyaya getirdiği etkisi şu: Dünya da artık kutuplaşmaya başladı bu konuda. Cümlem doğru anlaşılın diye şey yapıyorum yani haksız da olsa Yahudilere karşı komple bir nefret duygusu uyandırıyor bu tür açıklamalar. Yani, çünkü Yahudilerin hepsinin bunu tasvip ettiğini düşünmüyorum ben. Ama, böyle açıklamalar gerek Birleşmiş Milletlerin gerek Obama’nın... Öldürmenin adı artık “savunma” oldu. Yani, adam öldürüyor, orantısız savunmadan bahsediliyor. Yani, böyle bir savunma falan yok ki yaptığı, direkt öldürüyor.

Biraz önce bu metnin ateşkesle ilgili olan kısmında özellikle Ali Bey’in terörist devletle ilgili olan tanımı nezaket kuralına, belki uluslararası tanımlara falan aykırı ama şu andaki pozisyonda hiçbir uluslararası tanım da yok zaten yani hiçbir uluslararası tanım da yok. Öldürmenin adını “orantısız güç” koydular. İşte, Obama çıktı, “Kuvvetli bir şekilde, güçlendirilmiş bir şekilde arkasındayım.” diye açıklama yaptı. Onun için bizim de buradan Dışişleri Komisyonundan çıkacak olan metnin gerçekten çok kuvvetli bir metin olması noktasında, ben, daha da şey olması için, belki notlar alınırken hatalar yapılabilir diye arkadaşlarımız tekliflerini yazıyla gönderirse, oraya ilave edilecek yerlere, daha isabetli olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bu “devlet terörü” konusunda hem Sayın Şahin’in hem Korutürk’ün görüşleri var. Benim aslında ülkeyi “terörist devlet” diye tanımlamak konusunda tereddüdüm var ama belki şöyle bir formülle uzlaşa sağlayabiliriz Komisyonumuzda: “İsrail’in devlet terörü niteliğindeki saldırıları.” diyerek. Hem İsrail’e o etiketi tam olarak vermemiş oluruz ama saldırının da devlet terörü niteliğinde olduğunu belirtmekle aynı anlama belki ulaşabiliriz diye. Bir düşünelim, sonraki şeyde bunu sırf şey için...

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Ben tavrımı net olarak koyayım: İsrail benim için terörist bir devlettir.

BAŞKAN – Tabii, ama burada oy birliği sağlayacağımız için ben bir uzlaşa arıyorum, onun için.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Ben de bir şey söylemek istiyorum bu konuyla ilgili.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – O konuda bir tereddüt yok da şu tereddüt var: Şimdi, burası Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri Komisyonu. Bir metin hazırladığınız zaman o metni okuyan adamların -kim olursa olsun yani uluslararası alanda da bu çıkacak, şey edecek- o metinden etkilenmesi lazım. O metnin içerisinde resen karşı çıkacağı bir şeyi gördüğü zaman - tartışmalı bir şeyi yani tanımı açısından, ben nezaket kuralından bahsetmiyorum, burada nezaket zaten söz konusu değil- tanımı açısından tereddüt uyandıracak bir şey olunca metnin gerisini de zayıflatıyor, onun için söylüyorum. Sayın Başkanın söylemiş olduğu formül hem sizinkini karşılayabiliyor herhâlde, benim de ona bir itirazım olmaz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Bir düşünelim, sonra...

Sayın Dişli, buyurun.

ŞABAN DIŞLI (Sakarya) – Başkanım, bu...

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Acaba ben bu Komisyonda değil miyim?

ŞABAN DIŞLI (Sakarya) – Özür dilerim. Ama, basmamışsınız.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Yanlışlıkla söndü.

BAŞKAN – Hayır, bir karışıklık oldu.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Sayın Korutürk’e söz verirken yanlışlıkla söndü Sayın Ekşi’nin mikrofonu.

ŞABAN DIŞLI (Sakarya) – Kapatabilirim.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Buyurun, devam edin.

ŞABAN DİŞLİ (Sakarya) – Başkanım, burada amaç, İsrail’in terörünü kınamak. Onun için, bu metnin çok kısa ve öz olması lazım. Bütün duygularımızı bu metne yansıtırsak... Burası bir kurum, Dışışleri Komisyonu, kurumsal bir tepki vermemiz lazım. Burada amacımız İsrail’in saldırılarını kınamak, ateşkes davet etmek ve uluslararası toplumu bu konuya müdahale etmeye davet etmek. Yani, başka ülkelerin liderlerinin söylediklerini düşüncelerini, kendi düşüncelerimizi, duygularımızı metne katarsak kınama bildirisinden çıkar. Dolayısıyla, mümkün olduğu kadar kısa, öz ve kurumsal yapmamız lazım diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Ekşi, demin yanlışlıkla geri aldığımız sözü şimdi vereyim.

Buyurun.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Sayın Başkan, aslında mikrofonumun niye söndüğünü ben anladım,, çünkü Sayın Dişli de zatıalınız de benim düşüncelerimi bir hayli açık bir şekilde dile getirdiniz. Gerçekten, bunda duygusalığa, bu metni salıalandırmaya, üzerine soslar koymaya gerek olduğuna kani değilim, soğuk kanlı... Zaten, bu metin gayet güçlü bir metin. Ufak tefek belki önerilerle değiştirilecek birkaç ek ibare olabilir. Bu güçlü metni Komisyonun görüşü olarak yayınlamak bendenize göre yeterlidir. Özellikle -Sayın Şahin bağışlasın- bir ülkeyi, bir devleti “terörist devlet” olarak nitelendirmek, bir toplantıda böyle hemen bir arkadaşımızın önerisiyle “Hadi hep beraber ‘terörist’ diyelim.” diyerek nitelendirmek doğru bir şey olmayabilir. İyice tartılması gereken, kırk kere yutkunduktan sonra ifade edilmesi gereken fevkalade ağır bir ifade, sıfat bu. O nedenle, yeri gelince elbette o da söylenebilir ama Amerika Birleşik Devletleri açıkça “Destekliyorum.” diyor, Almanya “Onu destekliyorum.” diyor. Önemi var veya yok değil, biz bütün dünyayla, bütün dostlarımızla ters düşe düşe bir adrese doğru gidiyoruz diye düşünüyorum, bunun da doğru olmadığını dikkatinize sunmak istiyorum. O nedenle, “terörist devlet” ifadesi değil ama Sayın Başkanın değindiği gibi “devlet terörü” ifadesi zannediyorum ki maksadı karşılar.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Alaboyun, buyurun.

ALİ RIZA ALABOYUN (Aksaray) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de arkadaşlarımızın görüşlerine katılıyorum ve 3’ üncü madde üzerinde bir konuya dikkat çekmek istiyorum.

Tabii, burada uluslararası kuruluşlar, Birleşmiş Milletler, NATO, Avrupa Birliği, İslam Birliği Teşkilatı, Arap Ligi falan ön plana çıkartılmış. Ama, özellikle uluslararası barış, huzur ve istikrar olduğu zaman en etkili kuruluş burada Birleşmiş Milletler. Birleşmiş Milletler teşkilatının özellikle Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin yapısının bir şekilde kısa bir şeyle de burada vurgulanması lazım. Oradaki 5 daimî üye meseleye global bir barış, dünya barışı, dünya istikrarı açısından bakmıyorlar; daha çok, o ülkeyle ilgili veya taraf oldukları ülkeyle ilgili millî menfaatleri doğrultusunda ya bloke ediyorlar ya veto ediyorlar veya karar aldırıyorlar. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde de karar alınmayınca da Suriye’de olaylar büyüyor, İsrail’de olaylar büyüyor, başka yerlerde başka şeyler oluyor. Dolayısıyla, burada Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin daimî temsilcilerinin davranışlarını eleştiren bir şey koymamızda fayda var. Geçen sene -NATO’ daki arkadaşlarımız hatırlayacaklardır- ben Hırvatistan’da NATO Başkanı Rasmussen’e yönelttiğim bir soru üzerine Rasmussen şunu söyledi açıkça, dedi ki: “Ben NATO görüşü olarak söylemiyorum, şahsi görüşüm, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin yapısının değiştirilmesi gerekir çünkü yeni ‘emerging power’ lar çıktı, yeni güç odakları çıkıyor. Altmış beş sene önceki Birleşmiş Milletlerin kuruluş aşamasındaki şartlardan çok farklı şartlardayız.” Kendisi bunu söyledi. Ama, “NATO Başkanı olarak söylemiyorum.” dedi, altını birkaç kere çizerek. Dolayısıyla, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyelerinin bu konularda tarafı davrandığını belirten küçük bir cümleinin ilave edilmesinde fayda olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Birleşmiş Milletleri diğer örgütlerden biraz öne çıkarmak için o cümleinin yazılışında “Başta, Birleşmiş Milletler teşkilatı olmak üzere, NATO, Avrupa Birliği...” gibi tüm uluslararası örgütleri dediğimiz zaman Birleşmiş Milletleri biraz daha öne çıkarmış olabiliriz. Eğer, o şekilde uygunsa öyle bir değişiklik yapabiliriz.

Sayın Şahin, buyurun.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Ekşi’nin ve Büyükelçimizin görüşlerine ben saygı duyuyorum ancak İsrail’in ta 1948’li yıllardan bu yana Filistin halkı üzerinde uygulamış olduğu şiddet politikalarını ve uluslararası hukukun bütün kurallarını çiğneyerek, hiçe sayarak uygulamış olduğu katliamları “terörist devlet saldırıları” dışında bir başka tanıma oturtmak bugün mümkün değil. Belki bu ifade bugünün şartlarında bu Komisyonun misyonu içerisinde ağır bir ifade olarak yer alabilir ancak Alman Devlet Başkanının bütün sivil katliamlarını, 280’e yakın insan, 300’ ü geçmiş durumda şu an... Tek bir silahlı Hamas mensubu vurulmuş değil, öldürülmüş değil, öldürülenlerin tamamı sivil. Kumsalda öldürülen çocuklar bilinçli olarak öldürülürken, vurulurken İsrail Hava Kuvvetleri tarafından ve Alman Devlet Başkanı bunu bir “meşru savunma” adı altında tanımlarken bizim bu ifadenin ağırlığı, hafifliği üzerinde tartışma

yapmamızı ben çok yersiz bulmuyorum. En azından, ben kayıtlara geçmesi adına Gaziantep Milletvekili Ali Şahin olarak “İsrail terörist bir devlettir.” ifadesini kullanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şahin, ben de onu söyleyecektim çünkü kayıtlı bir toplantı yapıyoruz ancak tabiatıyla -belki, gönüllerde sizin ifadenizi herkes kabul etmekle birlikte- bu konu devlet politikasının da bir parçası olacaktır ve ben devletimizin, Hükümetimizin, Medisimizin son yaptığı açıklamada böyle bir tabir kullanmamış olmasından hareketle bizim bir ayrı ifade kullanmamızı şu aşamada doğru bulmadığım için müdahale etmişim. Tabiatıyla devlet politikalarıyla uyum sağlayarak gittiğimizde bunu belki ileriki tarihlerde kullanmamız daha doğru olabilir ama şu aşamada bütün bildirimlere, bütün açıklamalara baktığımızda bu tabir kullanılmıyor. Onun için de Dışişleri Komisyonu olarak kullanılmayan bir tabiri kullanmamızın doğru olmadığını düşünüyorum.

Kayıtlara geçmiştir.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Benim istediğim ortada, sadece kelimelerin yerini değiştirmek: “Devlet terörü” diyorduk, “terörist devlet” diydim.

BAŞKAN – Yani benim önerdiğim şekli kullanarak belki bunu ilave edebiliriz ama Sayın Öner, sizi dinledikten sonra Dışişleri Bakanlığı Temsilcimiz de var, isterseniz onu da dinleyelim. Hani, belki içimize sinecek bir metne doğru gidiyoruz. Ben bazı toparlayıcı öneriler yapacağım.

Sayın Öner, buyurun.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Teşekkürler.

Sayın Başkanım, benim ilk kaleme aldığım düzeltme metninde kullandığım bir iki tanımlama vardı. Bu ikinci cümlemin, birinci paragrafın ikinci cümlesinin “İsrail’in” diye başladıktan sonra “insanlık vicdanına” diye devam eden bölümün arasına “meşru devlet anlayışıyla bağdaşmayan ya da devlet anlayışıyla bağdaşmayan.” Devam ediyor, okuyalım cümleyi benim önerimle birleştirerek. “İsrail’in meşru devlet anlayışıyla bağdaşmayan” ya da “devlet anlayışıyla bağdaşmayan, insanlık vicdanına ve uluslararası hukuka tümüyle aykırı olan bu intikamcı saldırıları...” Çünkü devlet intikam almaz, hukuku uygular. Böyle bir uzlaşma metni olarak dikkatinize sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Esenli, sizi de Hükümet Temsilcisi olarak dinleyelim.

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ MURAT SALİM ESENLİ – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bakanlığımızın bu konuda yapmış olduğu dünkü yazılı açıklamaya dikkat çekmek istiyorum, 243 sayılı açıklama. Bu bağlamda, Sayın Büyükelçimiz, Sayın Milletvekilimiz Osman Korutürk’ün önerdiği konuyla ilgili olarak da bazı bilgiler içeriyor. Sayın Bakanımız bu süreçte Filistin Devlet Başkanı Abbas ve diğer Filistinli yetkililer, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki Moon, İslam İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreteri İyad Medeni, ABD Dışişleri Bakanı Kerry, Katar Dışişleri Bakanı Al-Attiah başta olmak üzere muhataplarıyla görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyinin ve İslam İşbirliği Teşkilatının konuyu ele almak üzere toplanması için tarafımızdan gerekli girişimlerde de bulunulmuştur.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Sait, buyurun.

RIFAT SAİT (İzmir) – Sayın Başkanım, şimdi, ben biraz önce bahsettim. Almanya’dan da burada, bu bildiride bahsedilmesini istiyorum yani Almanya’nın isminin geçmesini. Zira, Almanya bu konuda direkt olarak desteklediğini –Merkel- açıkladı ve burada Almanya’nın da bu konuda suça ortak olduğunun belirtilmesini istiyorum, bu metinde olmasını istiyorum.

Bir de çocukların da kalkan olarak kullanılması söz konusu şu anda, Filistinli çocukların. Bu da ayrı bir olay, onu da belirtmek istedim.

BAŞKAN – Tabii, Almanya’nın resmen yaptığı bir açıklama değil, basında, bir sohbet sırasında, basından aldığımız bilgiler. Dolayısıyla, resmen yapılmamış bir açıklamaya atfen Dışişleri Komisyonunun resmî bildirisinde atıfta bulunmamızın doğru olmadığını düşünüyorum. Ama söyledikleriniz yine kayda geçtiği için bence o şekilde...

Sayın Korutürk, buyurun.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, şimdi küçük bir şey yani teknik bir şey söyleyeceğim.

Sayın Esenli'nin, Müsteşar Yardımcısı Büyükelçi Esenli'nin söylediğinden esinlenerek bunu söyleyeyim.

3'üncü maddesinde bunun "tüm uluslararası örgütleri" diyor. "Tüm ilgili uluslararası örgütleri" dememizde belki fayda var çünkü "tüm uluslararası örgütler" dediğiniz zaman bu konuyla hiçbir ilgisi olmayan birtakım örgütler de var, uluslararası örgütler. Onların yapacağı bir şey yok, yaparlarsa da büsbütün karıştırırlar. Onun için "tüm ilgili" diyelim diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben bir deneme yapayım, becerebilirim. Bütün söylenenleri acaba bir metinde...

Buyurun.

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de metnin kısa ve net ifadeler içerisinde olmasını öneriyorum çünkü karşımızda özellikle bir blokun İsrail'i desteklediğini görüyoruz. Dolayısıyla, bize destek olacak örgütlere cesaret verici ve onları teşvik edici önerilerin yer almasını arzu ediyorum. Bu nedenle, özellikle de Birleşmiş Milletler Teşkilatının ve Güvenlik Kurulunun acilen toplantıya katılarak bazı değerlendirmeler yapması konusunda metinde cümlelerin yer almasını arzu ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – İzin verirseniz şöyle bir toparlama yapayım, onun üzerinden gidelim.

Sayın Öner'in başlıkla ilgili önerdiği değişiklik, sanıyorum, hepimizin kabul edebileceği nitelikte bir şey.

"Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonunun İsrail'in Gazze'de Gerçekleştirdiği Sivil Halka Yönelik Katliama İlişkin Ortak Bildirisi." şeklinde başlıkla başlamayı sanıyorum baş onayından da kabul ediyoruz.

Takibinde, ilk paragrafta "İsrail'in 8 Temmuz günü başlattığı füze saldırıları ve bilahare kara ve hava unsurlarıyla birlikte devreye soktuğu harekât neticesinde..."

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Deniz de var.

BAŞKAN – "Kara, hava, deniz unsurlarını içeren harekâtı neticesinde bugüne kadar, aralarında çok sayıda çocuk ve kadının bulunduğu ve çoğunluğu sivil olan 300'ü aşkın Filistinli ölmüş, 2000'den fazla masum sivil yaralanmıştır. İsrail'in meşru devlet anlayışıyla bağdaşmayan, insanlık vicdanına ve uluslararası hukuka tümüyle aykırı devlet terörü niteliğindeki bu saldırıları, bölgede yaşanan insanlık trajedisini daha da derinleşmiştir. Gazze'de yaşananlar, Türkiye'de derin bir infial uyandırmıştır."

Ondan sonraki paragrafa devam ediyorum: "Her geçen saat, yıllardır abluka ve kısıtlamalar altında, son derece zor şartlarda hayatlarını sürdürmeye çalışan Gazze'deki masum Filistin halkına, daha çok ölüm ve sefalet getirmektedir. Söz konusu trajediye uluslararası kamuoyunun kısmen haksız yaklaşımı, kısmen tepkisizliği ise, insanlık vicdanını derinden yaralamaktadır."

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – O ifade biraz zayıf oluyor.

BAŞKAN – Nasıl diyelim?

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – "Kısmen haksız, kısmen yetersiz."

BAŞKAN – "Söz konusu trajediye uluslararası kamuoyunun duyarsız kalması insanlık vicdanını derinden yaralamaktadır." Uygun mudur bu şekilde? Peki.

OSMAN KAHVECİ (Karabük) – Paragrafın başında "Bu olaylar" falan gibi başlamak gerekmez mi?

BAŞKAN – "Söz konusu trajediye..." Zaten yukarıda hani söyledik ya, birinci paragrafta.

Ben şey yapayım, onu da geliştiririz.

Şimdi işlem şeyine geçiyoruz.

"Gazze'de mevcut durum muvacehesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu olarak,

1) İsrail'in Filistin halkına yönelik uluslararası hukuku ve en temel insan haklarını ayaklar altına alan söz konusu saldırılarını ve çocuk, kadın demeden sivil halka yönelik gerçekleştirmekte olduğu katliamı şiddetle kınıyoruz." Bu kuvvetli bir cümle, sanıyorum...

Sayın Öner, buyurun.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – "Gazze'de mevcut durum muvacehesinde" bölümünü tümüyle çıkarsak bir anlam kaybı olmaz herhâlde çünkü gerekli açıklamaları yukarıda yaptık.

BAŞKAN – Evet, "Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu olarak..." diyelim.

2'nci maddenin (a) şıkkında " İsrail'in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına yönelik yürüttüğü askeri harekâtın ve katliamın derhal durdurulmasını"

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Sayın Başkanım, orada Ali Şahin Bey'in teklif ettiği şeyi koyabiliriz ve iyi olur diye düşünüyorum.

"...yürüttüğü, uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayan askeri harekâtın..." Çünkü askeri harekât meşru bir harekâtmiş gibi olmasın.

BAŞKAN – Tamam, o şekilde.

Yani "İsrail'in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına yönelik yürüttüğü, uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayan askeri harekâtın ve katliamın derhâl durdurulmasını," Birinci talebimiz.

b) Taraflar arasında sürdürülebilir bir ateşkes için görüşmelerin en kısa sürede başlatılmasını,

c) Son dönemde gözaltına alınan Filistinlilerin, İsrail'in 2011 ve 2012 yıllarındaki taahhütleri çerçevesinde serbest bırakılmasını,

d) Acil insani yardımlar başta olmak üzere, Gazze dâhil, işgal altındaki Filistin topraklarına yönelik ulaşımın serbestleştirilmesini teminen, tüm engel ve ambargoların derhal kaldırılmasını talep ediyoruz.

3) Uluslararası toplumu, İsrail'in saldırganlığına karşı duyarlılığını göstererek en güçlü tepkiyi vermeye,..."

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – "gösterecek güçlü tepkileri vermeye" diye dersenez...

BAŞKAN - "...duyarlılığını gösterecek güçlü tepkileri vermeye başta Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ve Birleşmiş Milletler teşkilatı olmak üzere NATO, Avrupa Birliği, İslam İşbirliği Teşkilatı ve Arap Ligi..."

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – İle ilgili tüm...

BAŞKAN – "...ile ilgili tüm uluslararası örgütleri, içinde bulundukları sessiz ve etkisiz konumu terk ederek, bu saldırıların ve katliamın durdurulması için acil olarak harekete geçmeye davet ediyoruz."

ALİ RIZA ALABOYUN (Aksaray) – O "durdurulması"nı diğer 2'nci maddede söylemiştik, bence onları da kaldıralım Başkanım.

BAŞKAN – Hangisini?

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Onu da kaldırırsak, "acil olarak harekete geçme"yi.

ALİ RIZA ALABOYUN (Aksaray) – Yani bu "saldırıların durdurulması"nı.

BAŞKAN – "...için acil olarak harekete geçmeye davet ediyoruz."

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – "için" diye bir şey yok, orayı çıkartıyoruz.

BAŞKAN – Tamam.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – "Uluslararası örgütleri acil olarak harekete geçmeye davet ediyoruz."

BAŞKAN – 4'üncü son madde:

"4) Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu olarak, Türkiye'nin, Filistin'in ve Filistinli kardeşlerimizin acılarını paylaştığımızı, onların her zaman yanında olduğumuzu ve bundan sonra da olacağımızı, Gazze'de sürdürülebilir bir ateşkesin tesisi yönündeki yoğun gayretlerimizi ve bu zorlu dönemde Filistinli kardeşlerimize sağladığımız güçlü desteği arttırarak devam ettireceğimizi tekrar ifade ediyoruz."

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Sayın Başkan, orada "Türkiye'nin" lafı galiba gereksiz bir laf, malum anlamı da bozuyor. Yani, "Komisyonu olarak," tan sonraki "Türkiye."

BAŞKAN – Tamam, anladım.

ŞABAN DIŞLI (Sakarya) – "Türk halkıyla birlikte" diyebiliriz.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Zaten o kalkınca oluyor.

BAŞKAN – Ben "Türkiye'nin" derken hani sadece Komisyonun değil aynı zamanda Türkiye'nin... "Türk insanı" demeyi de...

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Ama Sevgili Başkan, biz Komisyon olarak görüş ifade ediyoruz, o çerçeve içinde yani uygun bulunuyorsa...

ALİ RIZA ALABOYUN (Aksaray) – Bu artık sonuç olduğuna göre "4" üncü madde, madde "4)" olmasa?

BAŞKAN – Hayır, bu bizim açıklamalarımız ama.

ALİ RIZA ALABOYUN (Aksaray) – Yani biz bunu madde madde koyduk ama sonuç artık olduğuna göre orada bir...

BAŞKAN – Peki “4)” ü kaldırıyoruz.

ALİ RIZA ALABOYUN (Aksaray) – Biz kararı Komisyon olarak aldığımız için “Türkiye’nin” kaldırılım onu bence, “Filistin’in” de kaldırılım.

BAŞKAN – “Filistinli kardeşlerimizin acılarını paylaştığımızı...”

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – O zaman daha iyi oluyor.

ALİ HAYDAR ÖNER (İsparta) – Madde numarası vermiyoruz değil mi 4’e?

BAŞKAN – “4)” ü kaldırıyoruz, diğerlerine madde verelim, uygun bulursanız daha şey...

O zaman bir kere daha okuyayım mı?

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Tamam, güzel. Yazdıralım şimdi bunu.

BAŞKAN – O zaman yazdıralım, önümüzde yazılı görelim.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Sayın Başkan, küçük bir şeyde bulunmak istiyorum, bütün arkadaşlarıma hitaben bir şeyde bulunmak istiyorum:

Bakın, Genel Kurulda özellikle ben yapmış olduğum bütün konuşmalarda diyorum ki: “Arkadaşlar, bakın, uzmanlığımızı, bilgimizi, fikirlerimizi paylaşırsak çok daha iyi şeyler çıkar ortaya.” gelin bunu beraber yapalım. Mesela bir şey çıkıyor, küçük bir nokta var, onu değiştirelim, “Bir Komisyon kuralım, bunu bir gün erteleyelim, onun içerisinde çıkartalım.” diyorum. Görüyor musunuz, şimdi, burada Dışişleri Komisyonunda muhalif, muvafık herkes beraber çıktığı zaman ne kadar güzel bir şey çıkıyor ortaya. Bunu lütfen Genel Kurula da taşıyalım, bunu buraya kaydetmek istiyorum. Bu çalışma tarzımızı Genel Kurulda da böyle yapalım, illaki karşıya “Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Kabul edilmemiştir.” vaziyetine girmeyelim, beraber ortak aklı bulalım. Bunu da bu vesileyle tekrar etmek istiyorum.

Sizi de, yapmış olduğunuz düzenlemeyle “monşer” diye tabir edilen tabirin ne kadar yanlış olduğunu göstermiş olduğunuzdan dolayı kutluyorum. Demek ki bu da bir ihtisas konusu, çünkü bütün söylenenleri topladınız.

Tebrik ederim.

BAŞKAN – Sayın Korutürk, sözlerinize katılıyorum azizim.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Ekmeleddin Bey’i de yakından takip ettiğiniz böylece anlaşıldı.

ABDULLAH ÇALIŞKAN (Kırşehir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

ABDULLAH ÇALIŞKAN (Kırşehir) – Başkanım, bu 2’nci maddenin (a) fıkrasında “İsrail’in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına askerî harekât...” diyoruz da, burada sanki hem Gazze’ye hem de başka yerlere askerî harekât varmış gibi bir algılama oluyor sanki. Yani, Gazze haricinde şu anda Filistin’in herhangi bir yerinde askerî harekât yok bildiğimiz...

BAŞKAN – Yani, Filistin içinde Gazze anlamında...

ALİ RIZA ALABOYUN (Aksaray) – Zaman içerisinde Filistin’e bir...

ABDULLAH ÇALIŞKAN (Kırşehir) – Yani, “...başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına...” deyince hem Gazze’ye hem de başka topraklara askerî harekât varmış gibi...

BAŞKAN – Yani, “Filistin’in tamamını, başta Gazze olmak üzere” diye düşünmüştüm ben ama.

ABDULLAH ÇALIŞKAN (Kırşehir) – “Askerî” harekât diyoruz ya, başka bir yere askerî harekât var mı Gazze haricinde?

BAŞKAN – Şu anda yok ama...

ABDULLAH ÇALIŞKAN (Kırşehir) – Şu an için diyoruz zaten.

“Durdurun” diyordunuz ya onun için. Şu anda askerî harekât sadece Gazze’ye var.

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) – Şu anda saldırdığı yer bir tek orası çünkü “askerî harekât” diyoruz ya orada.

BAŞKAN – O zaman İsrail’in Gazze’de...

ABDULLAH ÇALIŞKAN (Kırşehir) – Ya konumuz Gazze, şu anada gündem Gazze.

BAŞKAN – İsrail’in Gazze’ye...

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) – Zaten orası Filistin toprağı. Gazze neresi?

ABDULLAH ÇALIŞKAN (Kırşehir) – “Askerî harekât” dediğimiz için. Askerî harekât şu anda Gazze’ye...

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – İyi de Batı Şeria’da da kutlamalar falan yaptılar.

BAŞKAN – Yani daraltmayalım, İsrail’in suçunu geniş...

ABDULLAH ÇALIŞKAN (Kırşehir) – “Harekât” kelimesi olmasını anlıyorum da şu an için bir askerî harekât...

BAŞKAN – Peki, o cümleden “askerî harekâtı” kaldırsak “İsrail’in, başta Gazze’ye olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına yönelik yürüttüğü katliamın derhâl durdurulmasını,” Hani, “askerî harekât”ı kaldırırsak sizin endişenizi giderir.

ABDULLAH ÇALIŞKAN (Kırşehir) – Ya, “harekât” kalkmasın da...

BAŞKAN – Hayır, “katliam” koyuyoruz onun yerine.

ABDULLAH ÇALIŞKAN (Kırşehir) – Yani, “harekât” şu an için sadece Gazze’ye yapıldığı için ben onu anlatmaya çalışıyorum.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – O zayıftır Abdullah kardeşim.

ABDULLAH ÇALIŞKAN (Kırşehir) – Anlamadınız da neyse önemli değil.

BAŞKAN – Ben bir taraftan okuyayım isterseniz.

“TBMM Dışişleri Komisyonu’nun İsrail’in Gazze’de Gerçekleştirdiği Sivil Halka Yönelik Katliama İlişkin Ortak Bildirisi
İsrail’in 8 Temmuz günü başlattığı füze saldırıları ve bilahare devreye soktuğu deniz, kara, hava harekâtı...”

“Deniz, hava, kara unsurlarını içeren harekât” daha iyi olacak değil mi?

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Deniz destekli kara ve hava harekâtı...

BAŞKAN – “...deniz destekli kara ve hava harekâtı neticesinde bugüne kadar, aralarında çok sayıda çocuk ve kadının bulunduğu ve çoğunluğu sivil olan 300’ü aşkın Filistinli ölmüş, 2000’den fazla masum sivil yaralanmıştır. İsrail’in meşru devlet anlayışıyla bağdaşmayan insanlık vicdanına ve uluslararası hukuka tümüyle aykırı, devlet terörü niteliğindeki bu saldırıları bölgede yaşanan insanlık trajedisini daha da derinleştirmiştir. Gazze’de yaşananlar Türkiye’de derin bir infial uyandırmıştır.

Her geçen saat, yıllardır abluka ve kısıtlamalar altında, son derece zor şartlarda hayatlarını sürdürmeye çalışan Gazze’deki masum Filistin halkına daha çok ölüm ve sefalet getirmektedir. Söz konusu trajediye uluslararası kamuoyunun duyarsız kalması insanlık vicdanını derinden yaralamaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu olarak,

1) İsrail’in meşru devlet anlayışıyla bağdaşmayan, Filistin halkına yönelik uluslararası hukuku ve en temel insan haklarını ayaklar altına alan söz konusu saldırılarını ve çocuk, kadın demeden sivil halka yönelik gerçekleştirmekte olduğu katliamı şiddetle kınıyoruz.”

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Burada iki defa “Meşru devlet anlayışıyla bağdaşmayan...” var. Ya yukarıdakini ya aşağıdakini...

BAŞKAN – İsterseniz yukarıdakini kaldıralım ve işlem paragrafında kalsın uygunsa.

“2) a) İsrail’in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına yönelik uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayarak yürüttüğü askerî harekâtın derhal durdurulmasını,

b) Taraflar arasında sürdürülebilir bir ateşkes için görüşmelerin en kısa sürede başlatılmasını,

c) Son dönemde gözaltına alınan Filistinlilerin, İsrail’in 2011 ve 2012 yıllarındaki taahhütleri çerçevesinde serbest bırakılmasını,

d) Acil insani yardımlar başta olmak üzere, Gazze dâhil, işgal altındaki Filistin topraklarına yönelik ulaşımın serbestleştirilmesini teminen, tüm engel ve ambargoların derhâl kaldırılmasını talep ediyoruz.

3) Uluslararası toplumu, İsrail’in saldırganlığına karşı duyarlılığını gösterecek tepkileri vermeye...”

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Güçlü tepkileri vermeye...

BAŞKAN – “...gösterecek güçlü tepkileri vermeye, başta Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ve Birleşmiş Milletler Teşkilatı olmak üzere NATO, Avrupa Birliği, İslam İşbirliği Teşkilatı ve Arap Ligi gibi ilgili tüm uluslararası örgütleri, bu saldırıların ve katliamın...”

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – “Gibi” mi demeli yoksa “Arap Ligi ve tüm ilgili...”

BAŞKAN – “Arap Ligi ve ilgili tüm uluslararası örgütleri, bu saldırıların ve katliamın durdurulması için acil olarak harekete geçmeye davet ediyoruz.

Türkiye Büyük Millet Medisi Dışışleri Komisyonu olarak, Filistinli kardeşlerimizin acılarını paylaştığımızı, onların her zaman yanında olduğumuzu ve bundan sonra da olacağımızı, Gazze'de sürdürülebilir bir ateşkesin tesisi yönündeki yoğun gayretlerimizi ve bu zorlu dönemde Filistinli kardeşlerimize sağladığımız güçlü desteği arttırarak devam ettireceğimizi tekrar ifade ediyoruz.”

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Sayın Başkanım, “a” şikkını bir kere daha lütfen okuyabilir misiniz?

BAŞKAN – “a) İsrail'in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına yönelik uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayarak yürüttüğü askeri harekâtın derhâl durdurulmasını...”

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – “Yürüttüğü” yerine “yönelik olarak” diyelim değil mi?

İsrail'in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına yönelik olarak, uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayan askerî harekâtın ve katliamın derhâl durdurulmasını...

BAŞKAN – Askerî harekâtın derhâl durdurulmasını...

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Hiçe sayan askerî harekâtın ve katliamın derhâl durdurulmasını...

BAŞKAN – Tekrar okuyorum.

“İsrail'in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına yönelik olarak yürüttüğü uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayan askeri harekâtın ve katliamın derhâl durdurulmasını...”

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – “Durdurulmasını” değil, “durdurmasını” olmasını lazım.

BAŞKAN – “İsrail'in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına yönelik olarak yürüttüğü uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayan askeri harekâtı ve katliamı derhâl durdurmasını...”

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) – “Uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayarak yürüttüğü” olması lazım. “Yürüttüğü” başa gelirse olmuyor.

BAŞKAN – “İsrail'in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına yönelik olarak yürüttüğü uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayan askeri harekâtı ve katliamı derhâl durdurmasını...”

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) – “Uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayarak yürüttüğü askerî harekât ve katliam” daha kuvvetli değil mi?

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Tamam, onda bir şey yok.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Aynı şey ya.

BAŞKAN – İsterseniz ilk hâliyle kalsın, “katliamı” ekleyelim.

“İsrail'in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına yönelik uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayarak yürüttüğü askeri harekâtı ve katliamı derhâl durdurmasını...”

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – “Yönelik olarak” olması lazım.

BAŞKAN – “Yönelik” var zaten.

“İsrail'in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına yönelik olarak uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayarak yürüttüğü...”

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – “Yönelik, olarak, sayarak” biçimsiz oluyor ya.

BAŞKAN – “İsrail'in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayarak yürüttüğü askeri harekâtın ve katliamın derhâl durdurulmasını...”

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – “Durdurmasını...”

ALİ HAYDAR ÖNER (İsparta) – Orada bir takdim tehir gerekebilir efendim. “Filistin halkına” dan önce “Uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayarak yürüttüğü...”, “...hiçe sayarak Filistin halkına yönelik olarak yürüttüğü...” yani “uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayarak” ı “Filistin halkına” dan önce alacağız, takdim tehir...

BAŞKAN – Sayın Valim, tekrar okuyayım, aynı şey oluyor: “İsrail'in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayarak yürüttüğü askeri harekâtın ve katliamın derhâl durdurulmasını...”

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Tamam çünkü arkasındakilerle de uyuyor.

BAŞKAN – Evet, o zaman ben buradan okuyacağım.

Basını alabiliriz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışışleri Komisyonu bugünkü toplantısında İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği sivil halka yönelik katliama ilişkin bir ortak bildiri metnini görüştü ve oy birliğiyle kabul etti. Bu metni Komisyon üyelerimizin adına sizlere okuyorum:

“

19 Temmuz 2014

TBMM Dışışleri Komisyonunun

İsrail'in Gazze'de Gerçekleştirdiği Sivil Halka Yönelik Katliama İlişkin Ortak Bildirisi

İsrail'in 8 Temmuz günü başlattığı füze saldırıları ve bilahare devreye soktuğu deniz destekli kara ve hava harekâtı neticesinde bugüne kadar, aralarında çok sayıda çocuk ve kadının bulunduğu ve çoğunluğu sivil olan 300'ü aşkın Filistinli ölmüş, 2 binden fazla masum sivil yaralanmıştır. İsrail'in insanlık vicdanına ve uluslararası hukuka tümüyle aykırı, devlet terörü niteliğindeki bu saldırıları, bölgede yaşanan insanlık trajedisini daha da derinleştirmiştir. Gazze'de yaşananlar, Türkiye'de derin bir infial uyandırmıştır.

Her geçen saat, yıllardır abluka ve kısıtlamalar altında, son derece zor şartlarda hayatlarını sürdürmeye çalışan, Gazze'deki masum Filistin halkına, daha çok ölüm ve sefalet getirmektedir. Söz konusu trajediye uluslararası kamuoyunun duyarsız kalması insanlık vicdanını derinden yaralamaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışışleri Komisyonu olarak,

1) İsrail'in meşru devlet anlayışıyla bağdaşmayan, Filistin halkına yönelik, uluslararası hukuku ve en temel insan haklarını ayaklar altına alan söz konusu saldırılarını ve çocuk, kadın demeden sivil halka yönelik gerçekleştirmekte olduğu katliamı şiddetle kınıyoruz.

2) a) İsrail'in, başta Gazze olmak üzere, Filistin topraklarına ve Filistin halkına, uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayarak yürüttüğü askeri harekâtın ve katliamın derhâl durdurulmasını;

b) Taraflar arasında sürdürülebilir bir ateşkes için görüşmelerin en kısa sürede başlatılmasını;

c) Son dönemde gözaltına alınan Filistinlilerin, İsrail'in 2011 ve 2012 yıllarındaki taahhütleri çerçevesinde serbest bırakılmasını;

d) Acil insani yardımlar başta olmak üzere, Gazze dâhil, işgal altındaki Filistin topraklarına yönelik ulaşımın serbestleştirilmesini teminen, tüm engel ve ambargoların derhâl kaldırılmasını talep ediyoruz.

3) Uluslararası toplumu, İsrail'in saldırganlığına karşı duyarlılığını gösterecek güçlü tepkileri vermeye, başta Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ve Birleşmiş Milletler Teşkilatı olmak üzere, NATO, Avrupa Birliği, İslam İşbirliği Teşkilatı, Arap Ligi ve ilgili tüm uluslararası örgütleri, bu saldırıların ve katliamın durdurulması için acil olarak harekete geçmeye davet ediyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışışleri Komisyonu olarak, Filistinli kardeşlerimizin acılarını paylaştığımızı, onların her zaman yanında olduğumuzu ve bundan sonra da olacağımızı, Gazze'de sürdürülebilir bir ateşkesin tesisi yönündeki yoğun gayretlerimizi ve bu zorlu dönemde Filistinli kardeşlerimize sağladığımız güçlü desteği arttırarak devam ettireceğimizi tekrar ifade ediyoruz.”

Teşekkür ediyorum.

Değerli katılımcılar, sizler tarafından gündeme getirilecek ilave bir husus yok ise Dışışleri Komisyonunun 24'üncü Yasama Dönemi Dördüncü Yasama Yılı 22'nci Toplantısını kapatıyorum.

Komisyon üyelerimize katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 16.08